

Verkiezingsprogramma 2019-2023

CDA Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Samen werken aan water!

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Duurzaamheid	7
3. Waterveiligheid	9
4. Schoon water	10
5. Voldoende water	12
6. Betaalbaarheid en organisatie	15

1. Inleiding

Het waterschap is Nederlands oudste vorm van een bestuur. De noodzaak van samenwerking staat al eeuwenlang voorop. Zonder samenwerking houdt niemand droge voeten in de Nederlandse waterdelta. Natuur, landbouw, recreatie en bewoning komen steeds dichterbij elkaar en het veranderende klimaat eist ondertussen meer ruimte voor water. Deze uitdagingen vragen meer dan ooit om samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke verbanden en de overheid. Niet morgen, maar vandaag!

We kunnen in Nederland onder de zeespiegel wonen en werken en een goed draaiende economie in stand houden. Goed waterbeheer door de overheid is daarbij cruciaal. Het CDA vindt het waterschap belangrijk als zelfstandige bestuursvorm: water en waterbeheer raken de gehele bevolking en daarom hebben de inwoners recht op een stem in het waterbeleid en de verdeling van de kosten hiervan.

Water is essentieel voor leven. Voor inwoners, ondernemers, maar ook voor de flora en fauna die in onze regio's zo mooi is. Voor de toekomst van onze kinderen en de wereld waarin zij leven, voelt het CDA-verantwoordelijkheid voor een goede waterbalans. Niet te veel water, waardoor we natte voeten krijgen, maar ook niet te weinig, waardoor het leven uit onze regio verdwijnt. Daarnaast is het van belang dat het water schoon is. Niet alleen voor het waterleven op zich, maar ook voor ons drinkwater en het verbouwen van voedsel.

Waterschap in de samenleving

Het waterschap is al lang niet meer een geïsoleerd bestuurlijk orgaan dat zich alleen richt op haar kerntaken, zoals veiligheid, voldoende en schoon water. Daarbij streeft het waterschap naar permanente verduurzaming bij de uitoefening van deze kerntaken. Het waterschapsbestuur geeft de kaders aan voor deze kerntaken. De realisatie en de inrichting daarvan gaat in samenspraak met de omgeving: gemeenten, burgers, recreanten, agrariërs en omwonenden.

Tot de kerntaken behoort ook verantwoordelijkheid nemen in het reguleren van de gevolgen van de klimaatveranderingen en bodemdaling. Denk hierbij aan meer neerslag, periodes van droogte, storm, opwarming van de aarde, maar ook veenoxidatie. Samenwerking en afstemming met gemeenten, provincies, bedrijfsleven, kennisinstellingen en inwoners is absoluut noodzakelijk om maatregelen inzichtelijk en uitvoerbaar te maken.

Het CDA in Waterschap Amstel, Gooi en Vecht: behaalde resultaten

Afgelopen periode is, mede dankzij constructieve opstelling en actieve inbreng van de CDA-fractie in het algemeen bestuur, de deelname aan het Dagelijks Bestuur en een belangrijke inbreng in het coalitieprogramma¹, het bestuursakkoord 2015-2019 'Waterbewust' veel bereikt:

- Zo is in 2017 het gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen ondertekend. Hierdoor werken AGV, provincies, gemeenten, natuurbeheerders, de watersporters en de bewoners, belangenverenigingen en ondernemers samen aan goede waterkwaliteit door het baggeren en herinrichten van de Loosdrechtse Plassen. Hierdoor krijgen de plassen eindelijk weer de uitstraling die het verdient en dit komt de recreatie en natuur ten goede.
- De diepe polders van waterschap AGV (droogmakerijen) hebben last van brakke (zoute) kwel. Zout heeft een negatief effect op de waterkwaliteit en natuur en landbouw in de omringende polders. AGV onderneemt daarom verschillende acties en doet onderzoek om het effect van brakke kwel te beteugelen. Zo wordt onderzocht of het brakke kwelwater van de Horstermeerpolder is te gebruiken voor de bereiding van drinkwater. Hierdoor zou doorspoeling met zoetwater van de Horstermeerpolder niet meer nodig zijn, doordat de waterkwaliteit in deze polder omhoog gaat.

¹ Het CDA neemt deel aan het Dagelijks Bestuur van waterschap Amstel, Gooi en Vecht in een coalitie met VVD, PvdA, Water Natuurlijk en Ongebouwd (LTO).

- In 2017 is de nieuwe Keur² vastgesteld, waarin afgesproken is de regeldruk te versoepelen: niet overal hoeft meer een vergunning voor te worden aangevraagd. Hiermee lopen we al vooruit op het principe van de nog in te voeren Omgevingswet: "Van nee mits, naar ja tenzij."
- In 2017 is het AGV een overeenkomst met Amsterdam Universitair Medische Centra, locatie 'AMC' aangegaan. Hierdoor wordt een Pharma-filter gerealiseerd, dat alle medicijnresten bij het AMC uit het afvalwater haalt. Met dit project wordt een hoop kennis vergaard en kan gewerkt worden aan een toekomst waarbij geen medicijnresten meer in het milieu terecht komen.
- Ook heeft het CDA constant aandacht gevraagd voor een zo rechtvaardig mogelijke verdeling van de lasten en tarieven voor de verschillende groepen van belanghebbenden en categorieën van de betalers van waterschapsbelastingen. Het CDA heeft zich in het bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht succesvol ingezet voor de handhaving van de kwijtschelding van waterschapsbelastingen voor de minst draagkrachtigen en uitbreiding met de categorie ZZP-ers
- Het CDA heeft zich in het bestuur van AGV steeds ingezet voor een goede (financiële) verantwoording, voor transparantie en voor een actieve communicatie naar de ingezetenen over het waterbeheerbeleid, voor vergroting van het 'waterbewustzijn', waarbij ook actief gebruik wordt gemaakt van diverse social media.
- Het CDA heeft zich in het bestuur van het waterschap succesvol ingezet voor een 'bestuur op hoofdlijnen' en een goede rolverdeling tussen bestuur van het waterschap AGV en de uitvoerende organisatie Waternet.

Kernwaarde en onze vier beloften

Rentmeesterschap is de basis voor het handelen van de CDA-fractie in het waterschapsbestuur. Dit betekent dat wij, vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties ons geroepen weten om de zorg voor waterveiligheid en het watersysteem te koppelen aan zorg voor natuur en cultuur. Goed waterbeheer is in de visie van het CDA het resultaat van een goede belangenafweging en daarmee wezenlijk onderdeel van de politieke besluitvorming in ons land. Daarom doen we vier beloften:

1. De uitdagingen rond klimaatverandering voortvarend oppakken

Waterschappen zijn dé partner van andere overheden, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen als het gaat over uitdagingen als klimaatadaptatie (veilig), circulaire economie (schoon water) en energietransitie (voldoende):

- We zien dat de klimaatverandering sneller gaat dan verwacht: wat nu goed genoeg is, biedt straks geen antwoorden meer. De enorme buien die zich volgens voorspelling over 30 jaar zouden voordoen, vallen nu al met grote regelmaat. Het CDA vindt dat waterschappen samen met gemeenten en overige samenwerkingspartners hierin het voortouw moeten nemen om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.³
- Vanuit het oogpunt van duurzaam en verantwoord handelen voor onze aarde, is het belangrijk om goed om te gaan met de grondstoffen die we uit de bodem halen. Deze grondstoffen raken uitgeput. Het CDA wil vanuit dit perspectief grondstoffen (zoals cellulose en fosfaat), die nu verloren gaan, terugwinnen uit het afvalwater en ook het gebruik daarvan verminderen.
- Het CDA streeft ernaar dat waterschap AGV binnen de kortst mogelijke tijd energieneutraal⁴ zal worden, maar daarbij moet wel worden ingezet op effectieve

² In de Keur staan de regels (met name geboden en verboden) die een waterschap hanteert bij de bescherming van onder andere waterkeringen, watergangen en bijbehorende kunstwerken. Deze regels voorkomen dat dijken en oevers beschadigen. Ook zijn er regels voor het onderhoud van sloten, beken, rivieren en andere waterlopen om de waterafvoer in dit oppervlaktewater te waarborgen. Daarnaast is het waterschap bevoegd gezag voor de regulering van grondwateronttrekkingen en infiltraties. (Bron: Kenniscentrum Infomill).

³ Zie hoofdstuk 4, 'Voldoende water'

⁴ Een waterschap is energieneutraal als het energiegebruik binnen een waterschap (uitgedrukt in TJ) volledig wordt gedekt door energie uit duurzame bronnen waar het waterschap over beschikt.

maatregelen (resultaten, geen symboolpolitiek), waarbij voorkomen moet worden dat dit structureel tot hogere lasten leidt.

- Het waterschap zoekt actief samenwerking met gemeenten en provincies, zodat bij de aanleg van nieuwe woonwijken, of (grootschalige) herstructurering daarvan, in een zo vroeg mogelijk stadium een optimale waterhuishouding wordt gerealiseerd. Dit helpt toekomstige problemen zoals wateroverlast te voorkomen en bestaande knelpunten⁵ te verbeteren.
- Het CDA wil dat waterschap AGV met gemeenten, provincies, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen in het gebied naar robuuste en innovatieve oplossingen zoekt om de uitdagingen van de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

2. Waterschappen hebben vanwege de directe belastinginning een unieke positie, daarom ziet het CDA toe op zorgvuldige besteding van belastinggeld.

Het CDA blijft staan voor een efficiënte en effectieve uitvoering van waterschapstaken en lage lasten voor de verschillende categorieën van betalende waterschapsbelastingen (ingezeten, bedrijven en landeigenaren). Die verantwoordelijkheid voelt het CDA naar haar kiezers en achterban. Daarbij wordt de focus niet alleen gelegd op betaalbaarheid. De goedkoopste oplossing is immers niet altijd de beste en kan op termijn zelfs duurder uitpakken.

3. De eeuwenoude noodzaak tot samenwerken tussen samenleving, natuur, landbouw, stad, recreatie en bewoning blijft.

Het waterschap stelt zich duidelijk en zichtbaar op in de samenleving. Samenwerking met alle relevante gemeenten, provincies, inwoners, bedrijven, landschapsbeheerders en maatschappelijke instellingen is cruciaal. Zolang de focus gericht is op de lange termijn kijken we daarbij ook naar onconventionele vormen van samenwerking. Het is niet of-of, maar en-en. Ieder gebied binnen ons waterschap kent een eigen problematiek; het waterschap richt zich met de waterinrichtingsplannen op de verschillende kenmerken van de verschillende gebieden. Het CDA heeft daarbij ook oog voor de ruimtelijke kwaliteit en het culturele erfgoed van ons waterschap.

4. De bestuursstijl van het waterschap is open en naar buiten gericht.

Het CDA werkt vanuit het mensbeeld dat wat goed is voor de ander, ook goed is voor jezelf. Dat betekent voor het waterschap dat zij altijd in samenspraak met betrokkenen en de omgeving haar taak wil invullen en veranderingen in gang wil zetten. Bijvoorbeeld door als waterschap de waterveiligheidsopgave te schetsen en de ruimtelijke inpassing vervolgens met de omgeving ontwerpen. Medewerkers en bestuurders van het waterschap zijn ambassadeurs van het waterschapswerk. Zij dragen bij aan een transparante bestuurscultuur door actief uit te dragen wat het waterschap doet, waar wij voor staan en wat de doelen zijn.

Het CDA wil dat het waterschap samen met de omgeving haar taak oppakt. Alleen dan kun je rekening houden met de karakteristieken van het gebied. Veranderingen moeten zo worden aangepakt dat die zich verbinden met de waarden van de regio. Ieder gebied heeft zijn eigen waarden.

Daar waar burgers taken zelf kunnen oppakken, wil het CDA dat stimuleren vanuit het zelforganiserend vermogen van de samenleving. Participatie en initiatieven uit de samenleving blijven we stimuleren en faciliteren.

⁵ Zoals de wijk Broekland bij Breukelen

Internationale samenwerking

De waterschappen delen de eigen kennis en expertise ook met andere landen om het waterbeheer aldaar op orde te krijgen. Bij voorkeur in samenwerking met andere waterschappen (Dutch Water Authorities) zetten wij onze expertise van het water internationaal in. Door het uitwisselen van kennis en het bieden van noodhulp in geval van rampen. De waterschappen leren hier ook zelf van en vergroten zo de eigen innovatiekracht. De Nederlandse waterschappen werken hierbij in lijn met de onlangs gesloten 'Blue Deal' nauw samen met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Waterstaat. Voor medewerkers is het een kans om in een andere context nieuwe ideeën en ervaringen op te doen, waar het eigen waterschap weer van profiteert. Het maakt het waterschap, en in ons geval Waternet, bovendien tot een aantrekkelijke werkgever, zeker voor jonge mensen.

2. Duurzaamheid

Het CDA is voor duurzaam waterbeheer: Wij zetten ons actief in voor het behoud van grondstoffen en schoon water in een gezonde natuur met voldoende biodiversiteit. Dat vraagt dat we als waterschap verder kijken dan ons eigen belang en onze eigen tijd. Beheren en beheersen zijn niet voldoende. Om een betere samenleving achter te laten zijn inspanning, creativiteit en innovatie nodig.

Uitgangspunten daarbij zijn de begrippen 'People, Planet en Profit', een optimale balans tussen mens, aarde en het profijtbeginsel, maar ook de nadruk op de circulaire economie, waarbij het behoud van grondstoffen de basis is. Duurzaamheid hoeft niet duur te zijn.

Het CDA zet, door onderzoek en de toepassing van nieuwe technieken, in op de terugwinning van grondstoffen. Afvalwater wordt daarbij gezien als een onderdeel van de voedselketen. Immers we voeden ons met de producten van land en water. Bij de huidige wijze van zuiveren, gaan belangrijke grondstoffen verloren. Stoffen als fosfaat, stikstof. Daarnaast zijn bijvoorbeeld ook bio-plastic en cellulose (uit toiletpapier) stoffen die kunnen worden teruggewonnen en hergebruikt als grondstof.

Inmiddels is de wetgeving zodanig aangepast dat het onder voorwaarden ook mogelijk is om bepaalde teruggewonnen stoffen, zoals bijvoorbeeld struviet, te hergebruiken. Maar is dat wordt geogst bij het reguliere terreinbeheer en slootonderhoud kan onder meer worden gebruikt als bodemverbeteraar, als energiebron, of als grondstof voor Biobased producten als papier en karton. Het CDA wil daarom dat waterschap AGV actief werk maakt van circulair terreinbeheer⁶.

De waterschappen leveren een belangrijke innovatieve bijdrage aan de energietransitie. Al meer dan 40 jaar gebruiken waterschappen zuiveringsslib voor het opwekken van energie door vergisting. Met deze ruime ervaring zijn verschillende zuiveringen uitgebouwd tot energiefabrieken. Steeds meer gecombineerde bio-parken, waarin verschillende organische stoffen en mest worden vergist, krijgen vorm. Vaak ook in combinatie met het terugwinnen van grondstoffen. Ook uitstromend water en verval bij stuwen zijn mogelijkheden om energie op te wekken, maar door de geringe hoogteverschillen, het gering verval in het werkgebied van AGV lijken de mogelijkheden daartoe beperkt.

Het CDA zet in op gezuiverd en schoon water dat probleemloos kan worden gebruikt door agrarische bedrijven, industrie en voor recreatie, maar vooral ook voor de bereiding van drinkwater. Door samenwerking met andere overheden, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven worden problemen gezamenlijk opgelost. Vanuit het 'Deltaplan Waterkwaliteit en zoetwater' worden vanuit de centrale overheid verschillende doelen nagestreefd, waarbij de Waterschappen een belangrijke betrokkenheid hebben.

Uit onderzoek bij zorginstellingen, rioolwaterzuiveringen en van het oppervlaktewater blijkt dat er resten van geneesmiddelen en andere natuur-vreemde stoffen in het watermilieu terecht komen die niet worden verwijderd of afgebroken. De RIVM heeft aangegeven dat het watermilieu hierdoor negatief wordt beïnvloed of zelfs wordt verstoord. Hoewel het effect op lange termijn nog moeilijk is te voorspellen, vindt het CDA dat gezamenlijk met betrokken partijen (producenten, verstrekkers, gemeenten en waterschappen) moet worden gewerkt aan oplossingen. Naast aanpak aan de bron is het toevoegen van een aanvullende zuiveringstrap bij de rioolwaterzuiveringen op zich geen discussie, echter de vraag is

⁶ "Bij circulair terreinbeheer wordt de biomassa, die vrijkomt bij water- en terreinbeheer, behandeld als waardevolle grondstof voor diverse toepassingen. Dit past binnen de circulaire economie die hoog op de agenda staat in Nederland. Het is een economie waarin grondstoffen lang en hoogwaardig in de keten worden gehouden. Het ontstaan van afval en het gebruik van hulpbronnen wordt tot een minimum beperkt. Biomassa is natuurlijk kapitaal!" (Bron: <https://circulairterreinbeheer.nl/>)

wanneer. 90% van het geneesmiddelengebruik vindt plaats in gewone huishoudens, waardoor de restanten in de rioolsystemen terecht komen. Het waterschap moet in de komende jaren beslissen of de rioolzuiveringen met nog meer extra zuiveringstrappen moeten worden uitgebreid. Door de STOWA⁷ is een rapport opgeleverd waarin de 'hotspot' van verontreinigingen door geneesmiddelen zijn vermeld. Dit is een eerste richtlijn op waar zuiveringen moeten worden uitgebreid met installaties die ook de resten van geneesmiddelen uit het afvalwater halen. Op het gebied van verwijdering van geneesmiddelen bij de afvalwaterzuiveringsinstallaties, bepleit het CDA actieve samenwerking met andere waterschappen.

Doordat het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen steeds schoner wordt en constanter is van kwaliteit, is het ook steeds beter geschikt als industriewater. Ook kan worden geconstateerd dat de industrie steeds meer water nodig heeft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de koeling van grote datacentra. De rioolwaterzuiveringsinstallatie als (industrie)waterfabriek raakt mede daardoor steeds meer in opmars.

Een aanvullende trap voor geneesmiddelen kan in die zin ook kansen bieden voor de afzet van het gezuiverde water voor industriële toepassingen. Voor de toekomst kan dit betekenen dat de locatie van een (centrale) rioolwaterzuivering mede wordt bepaald door de mogelijkheid van de afzet van het effluent aan de industrie.

Dit betekent concreet:

- Maatregelen om met het veranderende klimaat om te gaan is de centrale duurzaamheidsopgave. Zie daarvoor hoofdstuk 3 en 5.
- Het CDA wil dat, naast het eigen onderzoeksstichting STOWA, nog meer wordt geïnvesteerd in de samenwerking van waterschappen met kenniscentra zoals de TU-Delft en Wetsus. Fundamenteel en toegepast onderzoek zijn belangrijke pijlers voor de innovatie op watergebied voor de toekomst.
- Het CDA vindt dat 'hinderende wet- en regelgeving' nog steeds een aandachtspunt is voor de legalisering van teruggewonnen producten, ook voor de handel in Europees verband. Denk hierbij ook aan het transport van voedingsstoffen naar gebieden waar deze in het kader van de bodemvruchtbaarheid gewenst zijn.
- Het CDA vindt dat het voor de afzet van grotere hoeveelheden teruggewonnen producten afkomstig van meerdere waterschappen, het de voorkeur verdient om samen te werken in een professionele afzet en kwaliteitsbewaking van het betreffende product. Voor de afzet van de producten zal een erkend kwaliteitssysteem en keurmerk moeten worden opgezet.
- Het CDA zet in op waterschappen als energieleveranciers. Naast energiebesparing op alle waterschapswerken, wordt de opwekking en levering van duurzame energie verder geoptimaliseerd en geïntensiveerd. Combinatie met andere vormen en eigenaars van biomassa worden gestimuleerd, zoals bijvoorbeeld bij Waterschap Vallei en Veluwe in Apeldoorn.
- Dat waterschappen 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen' is voor het CDA vanzelfsprekend.

⁷ Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer

3. Waterveiligheid

Het waterschap werkt aan veiligheid. Het voorkomen of beperken van de gevolgen van overstromingen en wateroverlast hoort bij de taken. Het CDA wil dat het waterschap de komende jaren de focus van 'investeren in dijkversterking' verbreedt naar bijvoorbeeld een meer natuurlijke inrichting van het landschap, waarin water kan worden vastgehouden of waar water zonder grote gevolgen ruimte kan krijgen. Meer ruimte voor water en aandacht voor het benutten van meekoppelkansen voor andere functies in de betreffende gebieden zoals wonen, recreatie en natuur. Dit uiteraard ook weer in zorgvuldig overleg met betrokkenen.

Mede als gevolg van toenemende stormen is de natuurlijke uitstroom via de rivieren en uitwaterende sluizen niet meer voldoende gegarandeerd. Het CDA wil ook daarom werken aan een veerkrachtig watersysteem dat de gevolgen van klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling aan kan. We beheren onze primaire en secundaire kering kwalitatief verantwoord om ons beheergebied blijvend en duurzaam te beschermen tegen overstromingen.

Bewustwording en een goede communicatie richting onze inwoners dat waterveiligheid niet vanzelfsprekend is, hoort hier onlosmakelijk bij.

Bij het uitvoeren van het onderhoud aan oevers- en kaden willen we de Kaderrichtlijn Water-inrichtingsmaatregelen en het recreatief medegebruik ten volle benutten, met als voorwaarde dat iedere betrokken partij haar eigen financiële verantwoordelijkheid neemt.

Dit betekent concreet:

- Het waterschap werkt actief aan de bevordering van het waterbewustzijn van de inwoners van het gebied en zoekt bij uitvoering van projecten naar mogelijkheden voor effectieve communicatie met betrokkenen.
- Bij het uitvoeren van onderhoud aan oevers en kaden worden KRW-inrichtingsmaatregelen⁸ en recreatief medegebruik benut.
- De watersystemen worden kosteneffectief, robuust, veerkrachtig, klimaatbestendig en ecologisch verantwoord ingericht.
- Bij het ontwikkelen en uitvoeren van plannen voor waterbergingen wordt zoveel mogelijk goede landbouwgrond ontzien, waarbij gezocht moet worden naar combinaties van functies zoals agrarisch gebiedsbeheer, natuur en waterberging.
- Maximaal inzetten op innovatieve technieken bij dijkversterking om dit beter, sneller en goedkoper te maken, de overlast voor omwonenden te beperken en de ecologische kwaliteiten te behouden.
- Vanwege de verwachte zeespiegelstijging heeft het aanpassen van de hoogte en sterkte van de dijken de hoogste prioriteit.
- Het CDA vindt dat, op basis van de nieuwe neerslagverwachtingen, de capaciteit van de uitwaterende gemalen moet worden aangepast, zodat ook in tijden van hevige regenval wateroverlast wordt tegengegaan.
- Het CDA vindt het van groot belang dat de calamiteitenprogramma's en -scenario's voor waterveiligheid, wateroverlast en watertekort, door het waterschap en de verschillende overheden up-to-date worden gehouden en regelmatig worden geoefend. Het CDA pleit ook voor een actieve rol van het waterschap in de samenwerking van overheden bij de Veiligheidsregio.

⁸ Te denken valt aan maatregelen als: extra baggeren/-verdiepen/verbreden van waterlichamen, de aanleg van natuurvriendelijke oevers, reconstructie (herprofilen) oevers en het vis passeerbaar maken van kunstwerken

4. Schoon water

Het waterschap zorgt voor een goede waterkwaliteit en zuivert daartoe dagelijks het afvalwater van huishoudens en bedrijven in het beheergebied. Het doel is vooral om de kosten van het verwerken van afvalwater voor inwoners verder te verlagen en de zuiveringsprestatie zo hoog mogelijk te krijgen.

Uitdaging voor de komende jaren is het sluiten van kringlopen in de waterketen en het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater, evenals het verminderen van de hoeveelheid slib. Daartoe werkt het waterschap samen met bedrijfsleven en kennisinstututen aan innovatieve technieken. Duurzaamheid en doelmatigheid gaan hierbij hand in hand. Het CDA wil dat waterschap AGV-maatregelen onderzoekt die kunnen bijdragen aan het doorbreken van de transportketen van plastic afval via oppervlaktewater. Als dit kan via vrij eenvoudige zuiveringsmethoden bij sluizen, stuwen en andere zogeheten kunstwerken die in beheer zijn van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht, moeten deze mogelijkheden zeker worden benut.

De aanpak van 'nieuwe' verontreinigingen, zoals medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën blijven ook de komende jaren hoog op de agenda staan. Voorkomen moet worden dat deze stoffen via het afvalwater in het oppervlaktewater terecht komen. Het CDA bepleit een bronaanpak, want aan het eind van de leiding bij de afvalwaterzuiveringsinstallaties alles eruit halen is vaak het duurste. De waterschappen moeten pleiten voor het verbieden van stoffen zoals GenX bij en schadelijke stoffen uit blusschuimen zoals PFOS en PFOA, indien daar vervangende middelen voor mogelijk zijn. Hiertoe wordt ook in Europees verband samengewerkt, want verontreinigingen in het water kennen vaak geen grenzen. Daarnaast verkennen waterschappen de mogelijkheden om met aanvullende technieken op de zuivering medicijnresten en andere ongewenste stoffen te verwijderen.

Benut en stimuleer waterrecreatie!

Het CDA vindt dat het recreatief medegebruik van ons water moet worden benut en gestimuleerd. Dit wordt in overleg met de belangenverenigingen (sportvissers, landschapsbeheerders en recreatievaart) vastgelegd en uitgevoerd, zodat iedereen kan genieten van onze watergangen en plassen. Het CDA pleit voor samenwerking van het waterschap met de gebruikers en ondernemers op het gebied van Bereikbaarheid, Veiligheid en Duurzaamheid binnen de waterrecreatievaart. Het waterschap moet in overleg met de waterrecreatiesector komen tot een nieuw routeakkoord.

Schoon en levendig oppervlaktewater

Schoon oppervlaktewater is van belang voor bewoners in stedelijk gebied, voor land- en tuinbouw en voor planten en dieren. Het CDA wil een gezond leefmilieu en zet zich daarom in voor een verdere verbetering van de waterkwaliteit, met de nadruk op preventie.

Kortom: Het CDA wil dat de waterschappen blijven werken aan ecologisch gezond water. Het is in ieders belang dat planten en dieren in het water kunnen blijven leven.

We vinden het daarom bijvoorbeeld belangrijk om oevers van watergangen, conform de Europese kaderrichtlijn water, duurzaam of natuurvriendelijk in te richten en zo nodig vispassages aan te leggen. Dit zorgt, behalve voor meer waterberging, voor een grotere variatie aan flora en fauna, gezonde populaties en een gezonder milieu. Daar kunnen bewoners en recreanten vervolgens van genieten.

Dit betekent concreet:

- Samen met gemeenten wordt gewerkt aan een nog betere afstemming tussen de riolering- en zuiveringstaak.
- Daar waar nog gemengde rioolstelsels liggen, wordt schoon regenwater (in samenwerking met gemeenten) afgekoppeld en gescheiden en niet langer afgevoerd naar de rioolwaterzuivering. Dit is mede van belang met het oog op de opvang van

wateroverlast door de toenemende neerslagintensiteit, het frequenter en heviger regenen en het voorkomen van hoosbuien en zogenaamde clusterbuien ten gevolge van klimaatverandering.

- Er wordt actief naar duurzame oplossingen gezocht voor het verwerken van afvalwater, zoals bijvoorbeeld het (terug)winnen van energie en grondstoffen uit afvalwater.
- Een bronaanpak ontwikkelen om medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën uit het afvalwater (en uiteindelijk dus het oppervlaktewater) te houden. Voorlichting richting inwoners en gemeenten door het waterschap is hierbij essentieel.
- Met de agrarische sector werkt het waterschap samen om de emissies en uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te verminderen.
- Terreinbeheerders en bewoners worden door het waterschap gestimuleerd om chemievrij onkruidbeheer toe te passen.
- De zouttong vanuit het Noordzeekanaal zo efficiënt en effectief mogelijk tegen te gaan door, vooral in droge periodes, voldoende zoet water in ons systeem vast te houden.
- In overleg met landschapsbeheerders wil het CDA natte natuur en waterkeringen meer toegankelijk maken, zodat de mogelijkheden voor (recreatief) medegebruik (zoals wandelen, fietsen en schaatsen) van het watersysteem worden vergroot.
- Het waterschap moet de (inter)actieve voorlichting over de zwemwaterkwaliteit van de oppervlaktewateren continueren.
- Bestrijding van overmatige groei van inheemse en exotische waterplanten en kreeften.
- Werken aan bewustwording van dit probleem bij het grote publiek (onder meer via tuincentra en dierenwinkels) en ondersteuning van een lobby voor een landelijk verbod op de import en handel van invasieve exoten.

5. *Voldoende water*

Het CDA zet zich in voor een zorgvuldig gebruik van water door iedereen. Maatregelen om water vast te houden als buffer voor droge tijden zijn nodig, evenals het stimuleren van innovaties van watertoediening en hergebruik van water om verspilling tegen te gaan. Ook het benutten van wateropslag in de bodem en meer ruimte voor water, om zo ook in het kader van klimaatadaptatie meer ruimte te hebben voor opvang bij heftige buien.

Het waterschap moet zich inzetten voor een goed en robuust waterbeheer om bij dreigende wateroverlast zowel in het landelijk als stedelijk gebied snel water af te kunnen voeren. Ook zal er meer ruimte nodig zijn voor waterberging in zowel stedelijk gebied als het buitengebied. Meer groen (zoals groene daken en minder tegels in de tuin) en vasthouden van water leidt tot verkoeling en kan hittestress tegengaan.

Daar waar mogelijk werkt het waterschap mee aan het op peil houden van de drinkwatervoorziening en het beschermen van de drinkwatervoorraad in de ondergrond. De problematiek van verzilting neemt toe door de zeespiegelstijging, bodemdaling en brak kwelwater. Om de economische en ecologische waarde van de gronden in ons waterschap te behouden zullen we ons met onze partners ook moeten inzetten om de verzilting tegen te gaan.

Bodemdaling

Bodemdaling door veenoxidatie, inklinking van het veen, is een proces dat al sinds het jaar 1100 bezig is en wordt versneld door grotere drooglegging: het verlagen van het waterpeil. Omdat veengrond nogal drassig of 'slap' is, wordt voor bijvoorbeeld landbouwkundig gebruik gezorgd voor ontwatering van het veen door verlaging van het slootpeil. Hierdoor start een proces van krimp (minder volume door uitdroging), oxidatie (verbranding) en inklinking (minder opwaartse druk door wateronttrekking) met als gevolg dat de veenbodem daalt. Als reactie daarop wordt het veen weer verder ontwaterd. Daarmee is een doorgaand proces van bodemdaling ingezet. Pas als het gehele veenpakket verdwenen is, komt dit proces tot een eind. Afhankelijk van de dikte van het veenpakket, zal dit proces zo'n 30 tot wel 500 jaar duren. Dit resulteert dan in een diepgelegen polder. Naast bodemdaling als gevolg van het verlagen van het (grond)waterpeil kan dit ook optreden als gevolg van het onttrekken van grondwater, en het belasten van veengrond met zware gebouwen/ wegen.

De laatste jaren nemen de problemen zoals schade aan wegen- en waterinfrastructuur, verzakkingen en aantasting van funderingen van woningen en andere gebouwen als gevolg van bodemdaling verder toe. De beheer- en onderhoudskosten nemen toe, evenals de kwetsbaarheid voor wateroverlast. Door de bodemdaling neemt het rendement van de landbouwsector af. Bovendien krijgen we door bodemdaling te maken met hogere maalkosten als gevolg van toenemende kwel en grotere peilverschillen en het vrijkomen van broeikasgassen en belasting van het oppervlaktewater met nutriënten.

Bodemdaling komt op verschillende plaatsen in Nederland voor, maar vooral in de westelijke veengebieden van ons land is de problematiek enorm. In het werkgebied van waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft de problematiek van de bodemdaling zowel betrekking op het 'stedelijk gebied', de bebouwing in dorpen en steden en infrastructuur, en op het landelijk gebied waar door de bodemdaling het waterpeil periodiek moet aangepast (peilbeheer). Het verlagen van het peil is na inklinking van het veen noodzakelijk om de landbouw te faciliteren.

Het CDA is van mening dat AGV in veenweidegebieden een toekomstbestendig peilbeheer voert, opdat de bodemdaling wordt afgeremd. Het CDA is er voorstander van dat waterschap AGV in samenwerking met andere instanties verder onderzoek doet naar nieuwe technieken (onder meer onderwaterdrainage) die de bodemdaling effectief beperken. Het CDA is voor het behoud van het veenweidelandschap en wil dat de functie van de landbouw wordt

gefaciliteerd (voor die gebieden waar de provincies voor de functie 'landbouw' heeft gekozen) en dat die gebieden niet onder water worden gezet. Alleen in die gebieden waar nadrukkelijk voor de functie 'natuur' is gekozen, is het CDA voorstander van een hoger (water)peil. Het CDA ziet in de veenweidegebieden een belangrijke rol weggelegd voor de agrarische sector als landschapsbeheerder.

Het CDA is er voorstander van dat het waterschap AGV in natuurgebieden en recreatiegebieden streeft naar flexibel peilbeheer (in natte perioden een hoger peil en in droge perioden een lager peil). Dit bevordert een betere waterkwaliteit en het beperkt het onnodig in- en uitpompen van water.

Waterkwaliteit van de Amstel

De Amstel is een regenwaterrivier die in droge perioden door het geringe hoogteverschil niet of nauwelijks stroomt. Hierdoor wordt zout kwelwater vanuit de diepe polders onvoldoende afgevoerd. Ook het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Amstelveen, het effluent, dat geloosd wordt op de Amstel heeft nog een negatieve invloed op de waterkwaliteit. Omdat in droge tijden door de geringe of afwezige stroomsnelheid deze lozing blijft zweven in de Amstel (de 'Amstel-prop') moet overwogen worden de RWZI Amstelveen te sluiten en rioolwater elders te zuiveren. Het CDA wil samen met gebiedspartners werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit, waarbij een eventuele vervroegde sluiting van de zuivering bij Amstelveen één van de reële mogelijkheden is.

Exoten

Als gevolg van import en gebruik in particuliere vijvers, verstoren exoten steeds meer het ecosysteem in het oppervlaktewater. De water aan- en afvoer wordt belemmerd en het recreatief gebruik van het oppervlaktewater wordt verstoord. Vroegtijdige signalering en aanpak is nodig om de gevolgschade te voorkomen en de kosten te beperken.

Industrie

Verskillende bedrijfstakken maken gebruik van oppervlaktewater voor hun productieproces. Hiervoor is voldoende en schoon water een randvoorwaarde. De kwaliteit van het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen, het effluent, kan door geavanceerde procesregelingen steeds beter worden beheerst. Hierdoor is het ook steeds beter geschikt als industriewater. Kansen hiervoor moeten optimaal worden benut.

Dit betekent concreet:

- Bij inrichting van stedelijk gebied dient aandacht te zijn voor tijdelijke opslag van water in de vorm van aanleg van waterpleinen maar ook verlaagde aanleg van de straat.
- Om hittestress tegen te gaan is meer ruimte voor water en groen in het stedelijk gebied nodig, wat als positief neveneffect ook de leefbaarheid en noodzakelijke berging van water heeft.
- Het gebruik van groene daken en waterbergingen in woonomgevingen stimuleren. We willen actief inwoners bewust maken van de maatregelen die zij zelf kunnen treffen.
- Verdroging van natuurgebieden willen we tegengaan door het water meer vast te houden en slim om te gaan met stuwen in het gebied.
- Het benutten van kansen om recreatief medegebruik te stimuleren.
- Het CDA wil dat het waterschap met het peilbeheer de functie 'landbouw' faciliteert, zolang de provincies niet expliciet voor de betreffende veenweidegebieden voor de functie 'natuur' heeft gekozen.
- Samen met gemeenten, provincies en het Rijk het probleem van bodemdaling aanpakken door kennis te bundelen en samen naar mogelijke oplossingen te zoeken. Het CDA vindt dat de problematiek van de bodemdaling moet worden gezien als een algemeen maatschappelijk probleem dat gezamenlijk met lokale en provinciale overheden en het Rijk moet worden opgelost en bekostigd .
- Het CDA wil verder investeren in het vasthouden van water door het creëren van voldoende berging van water. In het werkgebied van waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft na de dijkdoorbraak vanwege de droogte bij Wilnis in 2003 een intensief

dijkverzwaringsprogramma plaats gevonden. Het CDA is voor het intensief monitoren van de veiligheid en de benodigde sterkte van de dijken, mede door inzet van nieuwe innovatieve technieken zoals sensoren en satellietdata en de inzet van drones. Een aandachtspunt is ook het op diepte houden van de watergangen door bijvoorbeeld het baggeren voor een goede afstroming van het water.

- Gevolgschade door exoten te beperken door een vroegtijdige aanpak te ontwikkelen, te werken aan bewustwording van dit probleem bij het grote publiek en een lobby voor een landelijk verbod op import en handel van invasieve exoten o.a. via tuincentra.
- In nauwe samenwerking met de omgeving de waterkwaliteit in de Amstel verbeteren.

6. Betaalbaarheid en organisatie

Het CDA wil dat er doelmatig en verantwoord met uw geld wordt omgegaan. Dat betekent dat we transparant willen zijn: wat geven we waaraan uit? Dat moet voor iedereen zichtbaar zijn. Rekeningen mogen niet worden doorgeschoven naar toekomstige generaties. Het CDA blijft staan voor betaalbaarheid van waterschapstaken en lage lasten voor burgers. Als de inkomsten niet toereikend zijn om alle plannen te betalen, zullen ambities moeten worden bijgesteld, getemporiseerd of soberder uitgevoerd. Die verantwoordelijkheid voelt het CDA naar haar kiezers en achterban. We baseren ons bij onze beslissingen op het totale maatschappelijke effect van maatregelen.

Het CDA staat voor een doelmatig, doeltreffend en rechtmatig handelend waterschap. Transparantie en verantwoording zijn daarbij leidende begrippen.

Rentegevoeligheid

Waterschappen zijn in principe kapitaalintensieve organisaties met twee belangrijke type langere termijninvesteringen: waterkwantiteitssystemen (dijken, sluizen en gemalen) en waterkwaliteitssystemen (rioolwaterzuiveringsinstallaties). Een verstandig financieel beheer is daarom van groot belang. Bij de financiering van de langetermijninvesteringen moet worden voorkomen dat de rentegevoeligheid te groot wordt (door een teveel aan goedkopere leningen met een korte looptijd) en het waterschap met financiële tegenvallers te maken krijgt bij een fors stijgende rente.

Waterschapslasten

Het CDA is van mening dat belastingen niet automatisch hoeven stijgen en doet er alles aan dit zo laag mogelijk te houden. Lasten moeten eerlijk verdeeld worden over de verschillende categorieën die belang hebben bij de taken die het waterschap uitoefent. Het huidige belastingsysteem knelt, dus. In het licht van de conclusies van de OESO⁹ (zorg voor een betere toepassing van het beginsel van vervuiler/gebruiker betaalt én voeg prikkels toe om verbruik te verminderen), acht het CDA herziening wenselijk. Ook moet de aanpassing leiden tot een betere ondersteuning om uitdagingen als klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie verder te brengen. Waterschappen dienen bij het heffen van belastingen zo veel mogelijk keuzevrijheid te krijgen om specifieke gebiedskenmerken mee te laten wegen. Dit om een rechtvaardige verdeling van de lasten te bereiken.

Waterinformatie

Het waterschap verzamelt en bewerkt voor de uitvoering van haar taken heel veel informatie: Van gegevens voor technische besturing van gemalen en zuiveringen, tot waterpeil en -kwaliteitsinformatie. Informatie die breder gebruikt kan worden dan voor onszelf alleen. Het is namelijk ook een potentiële schat aan informatie voor andere overheden, burgers en bedrijven. Het CDA wil daarom dat het waterschap inzet op informatieproducten waarmee niet alleen wordt voldaan aan de wettelijke eisen van de 'open overheid', maar die tevens kunnen bijdragen aan het waterbewustzijn in onze omgeving, het verbeteren van het waterbeheer en vergroten van onze zichtbaarheid. Uiteraard binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders, zodat privacy is gewaarborgd. Het CDA is er voorstander van om ingezetenen actief te betrekken bij het meten van de kwaliteit van het oppervlaktewater in de eigen leefomgeving: 'Meten is weten' en ook dit kan bijdragen aan het 'waterbewustzijn'. Het CDA is sterk voor verdergaande digitalisering bij het waterschap Amstel, Gooi en Vecht en bij Waternet. Daarmee kan de organisatie nog meer klantvriendelijk worden en zo nodig meer en tijdig informatie verstrekken aan bewoners die betrokken zijn bij of mogelijke overlast hebben van projecten. Ook voor de organisatie kan digitalisering betekenen dat doelmatig, efficiënt en goedkoper kan worden gewerkt.

⁹ De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is een samenwerkingsverband van 36 landen om sociaal en economisch beleid te bestuderen en te coördineren. De aangesloten landen proberen gezamenlijke problemen op te lossen en internationaal beleid af te stemmen.

Dit betekent concreet:

- Bij investeringen hanteren waterschappen nieuwe waarden, bijvoorbeeld door een rioolwaterzuiveringstaak te zien als bron voor grondstoffen en energie (ter bevordering van de circulaire economie). Daar waar dit door wet- en regelgevingen beperkt wordt, zoekt het CDA de landelijke en Europese overheid op om dit te veranderen.
- Om investeringen te kunnen blijven doen die betaalbaar zijn, moet er constant gestreefd worden naar hogere efficiëntie en kostenbesparing. Het CDA vindt dat er zuinig met middelen moet worden omgegaan (ook als die middelen van andere overheden komen).
- Lastenverzwaring en tariefstijging is pas aan de orde als alle alternatieven tot kostenbesparing en efficiency zijn benut.
- Solidariteit staat hoog in het vaandel, maar ook dat de kostenveroorzaker betaalt.
- Het CDA is voorstander van een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid, waarbij ook de ingezetenen waarvan de waterschapsbelastingen worden kwijtgescholden vanwege de geringe financiële draagkracht, wel jaarlijks informatie ontvangen over de taken die het waterschap verricht.
- Vanuit de gedachte 'meer samenleving, minder overheid' werken we aan een efficiëntere organisatie, waarbij aansluiting met de samenleving centraal staat.
- Het is CDA vindt dat bij waterschap AGV het bestuur moet 'besturen', zich moet richten op de belangenafweging en toezicht op de uitvoerende organisatie Waternet.
- Door de koppeling met andere projecten in de openbare ruimte, het zogenaamde 'werk met werk' te maken, zorgt het waterschap voor kostenreductie en toename van de kwaliteit van de leefomgeving.
- Om het voorziene tekort aan technisch personeel het hoofd te bieden wil het CDA stevig inzetten op het aanbieden van opleidingen voor de watersector.
- Het CDA wil dat het waterschap inzet op het actief beschikbaar stellen en met behulp van inwoners verzamelen van waterinformatie, zodat wordt bijgedragen aan het waterbewustzijn in onze omgeving, het verbeteren van het waterbeheer en vergroten van onze zichtbaarheid.